

Historische Vereniging Heemstede-Bennebroek

Jaarverslag 2021

Bestuur

Als gevolg van de coronamaatregelen heeft het bestuur in 2021 slechts beperkt fysiek kunnen vergaderen. Daarnaast werden bestuursvergaderingen digitaal via Teams gehouden. In totaal kwam het bestuur in het verslagjaar negen maal bijeen. Daarnaast werd via de mail intensief contact met elkaar gehouden.

2021 bleek onverwacht een woelig bestuursjaar te worden.

Voorzitter Ronald Huigen meldde in mei dat hij zich per de voorjaarsbijeenkomst van juni zou terugtrekken als bestuurslid. Vervolgens gaven René Janus (Karakterbehoud) en Pim Prins aan dat zij ook het bestuur per juni zouden verlaten.

In juni werd Ellen Kerkvliet herbenoemd als bestuurslid voor een termijn van 4 jaar. Gerry Weijers had de maximale termijn (12 jaar) van het bestuurslidmaatschap bereikt en trad af als bestuurslid Evenementen.

In de loop van juni werd Peter van Wingerden bereid gevonden als interim-voorzitter op te treden, tot het moment dat de voorzittersvacature weer ingevuld kon worden.

In de Najaarsbijeenkomst in november werd secretaris Willem Jan Wiebosch herbenoemd omdat zijn benoemingstermijn van 4 jaar was verstreken.

Als nieuwe bestuursleden werden benoemd Wim Gohres als voorzitter van de vereniging en Tonny Klink als bestuurslid Karakterbehoud. Voor de bestuursfunctie Communicatie kon nog geen kandidaat worden gevonden. Peter van Wingerden nam afscheid als interim-voorzitter.

Per 31 december 2021 bestond het bestuur uit Wim Gohres (voorzitter), Willem Jan Wiebosch (secretaris), Alexander Koopman (penningmeester), Louis Goulmy (Pomphuis), Tonny Klink (Karakterbehoud) en Ellen Kerkvliet (HeerlijkHeden).

De bestuursleden ontvangen geen bezoldiging voor hun werkzaamheden.

Algemene Ledenvergaderingen

De geplande voorjaarsbijeenkomst moest vanwege de Corona-maatregelen worden afgelast en werd vervangen door een digitale ledenraadpleging.

Gelukkig kon de najaarsbijeenkomst in Het Trefpunt in Bennebroek wel doorgaan. De werd bezocht door ruim 80 leden.

Na het Algemene Ledenvergadering gedeelte werd De lezing van dit jaar werd verzorgd door Mehmet Tütüncü en Hans Krol. Zij schreven het boek 'Een verloren panorama van Constantinopel in het Huis te Heemstede van Adriaan Pauw'. Hierin beschrijven zij hoe de Nederland en Turkije al sinds 1612 diplomatieke betrekkingen onderhiielden hiielden Hans Krol

Als leden voor de Kascommissie 2021 werden benoemd Marc de Bruijn en Frans Cornelis.

Beleidsplan 2022-2025

Voor de periode 2022-2025 is door het bestuur een nieuw beleidsplan opgesteld. Dit is gepresenteerd in de Najaarsbijeenkomst en zal formeel worden vastgesteld in de ALV van juni 2022.

In het Beleidsplan wordt beschreven waarvoor de HVHB zich de komende jaren wil inzetten.

Speerpunten in dit plan zijn:

- versterking van het erfgoedbesef bij publiek en gemeente
- aandacht voor enkele bijzondere monumenten/plekken
- behoud historisch groen erfgoed (Groenendaal en landgoederen)
- bewaken blauw erfgoed (oude waterlopen in Heemstede en Bennebroek)
- positie HVHB in de samenleving

Activiteiten

Het jaar 2021 stond voor onze vereniging helaas weer in het teken van de coronapandemie. Veel activiteiten waren gepland, maar bleken door de overheidsmaatregelen niet door te kunnen gaan.

Gelukkig kon de uitreiking van de Erfgoedprijs wel door gaan. Ook de Open Monumentendagen, waarbij dit keer nauw werd samengewerkt met Ons Bloemendaal, werden goed bezocht.

In september werd in Heemstede een Najaars Fair georganiseerd, waarbij we onze kraam deelden met Kom in mijn Tuin en veel contacten met de bezoekers werden gelegd. Ook verzamelden we daar ruim 200 handtekeningen voor het behoud van Binnenweg 160.

Commissies

Archiefcommissie

Helaas is ook afgelopen jaar door Corona restricties de aanwezigheid van de Archiefcommissie in het Pomphuis op de woensdagochtend niet regelmatig geweest. Maar middels e-mail contacten en zelfs buitenwandelingen is de samenwerking binnen de commissie en de behulpzaamheid voor de vereniging niet belemmerd.

Schenkeningen bleven binnenkomen, werden veelal opgenomen en onderzocht.

Opmerkelijk was het bemiddelend contact van Anja Kroon met de familie van Jan Leuven en Johan Ligthart, waarbij foto's uit W.O. II zijn uitgewisseld, enkele zullen later het archief bereiken.

De schenking van Martin Bunnik van zijn archiefmateriaal betreffende Bennebroek is geïntegreerd in het archief, een prachtige aanvulling.

Ten behoeve van de nieuwe HVHB website is de voorraad HVHB publicaties en overcompleet archiefmateriaal geïnventariseerd.

Er is een voorstel aan het bestuur gedaan voor de bewaring van afleveringen HeerlijkHeden.

Bewegend beeldmateriaal, zoals films, DVD's, CD Roms, is geordend, geïnventariseerd en zo mogelijk gedigitaliseerd.

Voor de Commissie Expositie HVHB 75 jaar zijn afbeeldingen en documenten geselecteerd en tevoorschijn gehaald.

Het verbeteren van de vindbaarheid van de archiefdocumenten in de Aanwinstenlijst en in de Inventaris van de collectie is een continue proces. Inmiddels omvat deze Inventaris ruim 110 A-vier pagina's!

Commissie Communicatie

De websiteredactie (Pim Prins, Petra Smit, Ronald Huigen, Harry Opheikens, Marlijn de Vries) heeft hard gewerkt aan de nieuwe website van de historische vereniging (www.hvhb.nl), die medio februari 2021 vol trots gelanceerd is. In de loop van het jaar werden nog de noodzakelijke verbeteringen doorgevoerd.

De digitale nieuwsbrief van de HVHB (opmaak verzorgd door Pim Prins/Marlijn de Vries) HVHB-nieuws verscheen in 2021 11 keer. Daarnaast is gestart met een periodieke interne nieuwsbrief voor de vrijwilligers van de HVHB. Daarnaast worden persberichten verzorgd voor diverse media, waaronder de eigen Facebookpagina Historische Vereniging Hillegom-Bennebroek.

De wekelijks column 'Onbekend Heemstede' van Harry Opheikens in de Heemsteder werd ook voortgezet. Na de Bronsteeweg werd de geschiedenis van de panden aan de Kerklaan belicht.

Door Corona werd er veel online vergadert en dat gebeurde 10x. Ruud Bannink en Theo Out waren achter de schermen druk bezig met voorbereidingen van tentoonstelling voor 75 jaar HVHB in 2022. Marcel Oomen werd voorzitter van de jubileumcommissie, inmiddels neemt Jaap Verschoor deze taak waar.

Commissie Evenementen

De start van 2021 liep nogal moeizaam ivm. met de coronamaatregelen.

Zo zijn de lezing en wandelexcursie Groenendaal in het voorjaar van 2021 niet door kunnen gaan.

De open Monumentendagen 11 en 12 september met het thema "Mijn monument is jouw monument" ofwel "Mijn huis is jouw huis" hebben wij voor het eerst samen met Ons Bloemendaal georganiseerd.

In september is de Art Nouveau wandeling in Haarlem met veel deelnemers gehouden.

Oktober was er een stadswandeling rond de Bakenessergracht in Haarlem.

Er was weer veel belangstelling zeker nu het weer plaats kon vinden na zo'n lange tijd.

Al met al toch een actief evenementenjaar 2021!

Commissie Karakterbehoud

Algemeen

Begin van het jaar heeft de commissie versterking gekregen van Ronald Baas, die net weer in Heemstede was komen wonen. Maar na de uitbreiding trad René Janus in mei terug uit de commissie en bestuur om hem moverende redenen. Al snel na zijn bekendmaking vond René Tonny Klink bereid het voorzitterschap in de commissie over te nemen en in de Ledenvergadering werd hij in het bestuur gekozen. Al met al redenen waarom commissie Karakterbehoud in 2021 maar twee keer fysiek in het Pomphuis bijeen is geweest. En twee keer heeft de commissie via Zoom moeten vergaderen, waar niemand gelukkig mee was. In december heeft de commissie de vergadering wegens verscherpte coronamaatregelen geannuleerd.

Onderstaand in het kort wat wapenfeiten van de commissie in 2021.

1. *Verzorgingshuis Kennemerduin*

In 2021 is het ook stil geweest rond de ingestelde Meedenkgroep van belang-hebbers.

Eigenaar Elan van Kennemerduin heeft overleg gehad met de gemeente, waarbij de randvoorwaarden van de MDG zijn blijven gelden. In het najaar is er een selectiecommissie gekozen voor de keus van een architect. Wordt in 2022 vervolgd.

2. *Notitie: bescherming en behoud van het dorpse karakter en erfgoed in Heemstede*

In de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen heeft de commissie het initiatief genomen om voor de lokale politiek een notitie te schrijven over erfgoed. Bij de opstelling is gebruik gemaakt van eerdere rapporten van Michel Bakker en Wim de Wagt. De notitie is vervolgens na verwerking van het commentaar van, door het bestuur ter beschikking gesteld aan de lokale politieke partijen voor hun programma's.

3. *Notitie: Beoordeling van monumenten en ensembles*

De commissie heeft het initiatief genomen tot de opstelling van een notitie over beoordeling van monumenten en ensembles. Reden daartoe was, dat de gemeente eind 2020 de HVHB verzocht voorstellen te doen om monumentwaardige panden voor een status van gemeentelijk monument voor te dragen. Wegens tijdgebrek delegeerde het bestuur het verzoek aan de commissie. In de beperkte tijd heeft de commissie zich nauwgezet van deze opdracht gekweten, maar voor de toekomst zou dat anders moeten. Vandaar de notitie, die ter vaststelling aan het bestuur is aangeboden.

4. *Werving nieuwe en jonge vrijwilligers*

Binnen de HVHB en dus ook bij Karakterbehoud is te constateren, dat het aantal vrijwilligers wat terugloopt en zeker vergrijsd. Om het tij proberen te keren heeft de commissie een korte notitie geschreven voor werving van nieuwe vrijwilligers. Deze notitie is toegeschreven aan

Karakterbehoud, maar het algemene deel is ook bruikbaar voor de andere commissies. De notitie dient nog aan het bestuur te worden aangeboden.

5. *Religieus Erfgoed*

Op verzoek van de HVHB heeft Michel Bakker in 2019 het rapport Religieus Erfgoed opgesteld, een inventarisatie van al het confessionele erfgoed. Vanuit verschillende invalshoeken belichtte Michel Bakker de waarde van het erfgoed. Vervolgens heeft de HVHB erbij de gemeente op aangedrongen een kerkensie te (laten) ontwikkelen met mede neming van het rapport. In 2021 heeft de gemeente een extern bureau daartoe de opdracht gegeven.

6. *Overige onderwerpen van de commissie*

a. Monumentenlijsten

Alle bestaande lijsten zijn samengevoegd, maar dienen nog gescreend te worden, omdat er dubbelingen in staan.

b. Mariënheuvel

De verbouwing van Mariënheuvel is afgerond en gepoogd wordt een rondleiding te krijgen.

c. De Hartenkamp

Er zijn geen bijzonderheden te melden, maar de commissie houdt de vinger aan de pols.

d. Hofje van Heemstede

Van het nieuwe "Hofje van Heemstede" aan de Glipperweg 66 t/m 72 is nog altijd niet gestart.

e. Grafkapel Van Vollenhoven

De grafkapel is inmiddels gerestaureerd evenals de 3 grafkisten. Het hele project is door Marc de Bruijn op de voet gevolgd.

f. Manpadslaangebied

Dit dossier volgt de commissie wel, maar wordt door Jaap Verschoor beheerd.

g. Nota Karakters van Heemstede en Bennebroek

Over de nota zijn geen nadere bijzonderheden te melden.

h. Verwaarloosde gevelstenen

Geen bijzonderheden te melden, maar heeft de aandacht van de commissie.

i. Parc Vogelenzang

De commissie volgt de bouwplannen op het voormalige GGZ-terrein op de voet.

Redactiecommissie Heerlijkheden

De vaste redactie van HeerlijkHeden, aangevuld met enkele gastschrijvers, zorgde er ook in 2021 voor dat ons tijdschrift vier keer dat jaar bij de leden werd bezorgd. De inhoud van de artikelen was divers. Zo was er bijvoorbeeld aandacht voor de geschiedenis van de Binnenweg in Bennebroek, een weg die al in de Middeleeuwen is ontstaan. Maar ook voor de drukke verkeerssituatie op de kruising Herenweg - Zandvoortselaan in de jaren vijftig. Elk jaar staan er een paar artikelen in HeerlijkHeden, die gerelateerd zijn aan de Tweede Wereldoorlog. Zoals deze keer het ontluisterende verhaal over de huizen van Joodse eigenaren, die in de oorlog zijn onteigend en doorverkocht. Een aantal artikelen behandelde bekende kunstenaars uit onze omgeving: vader Jan en zoon Piet Wiegman en de in 2020 overleden Kees Verkade. Op de begraafplaats aan de Herfstlaan liggen veel bijzondere personen begraven, aan een aantal daarvan werd in HeerlijkHeden een artikel gewijd. Er werd soms ook met een kritische blik naar de ontwikkelingen in Heemstede en Bennebroek gekeken. Zo verscheen er een uitgebreid artikel over de ongeremde bouw die vanaf de zestiger jaren op het Hartekampterrein plaatsvond. En er was aandacht voor het met sloop bedreigde voormalige postkantoor aan de Heemsteedse Binnenweg. Mede dankzij de aandacht van de HVHB wordt dit pand mogelijk toch gered.

Het Pomphuis in 2021

Was 2020 een vreemd jaar door corona, 2021 is dat door de lockdowns ook geworden. Dat heeft gevolgen gehad voor de bezetting van het Pomphuis. Toch vonden er in 2021 69 activiteiten plaats en dat is 50% meer dan het jaar ervoor. Zo kwam het bestuur in volle bezetting of gedeeltelijk 20

keer bijeen. Ook de Communicatie-commissie, Jubileumcommissie en Tentoonstellingscommissie 75 jaar kwamen nog een flink aantal keer bijeen. De Archiefcommissie heeft ook met “adempauzes” gebruik gemaakt van het Pomphuis. Daarnaast werd het Pomphuis geregeld gebruikt voor bilateraal overleg tussen vrijwilligers onderling. Voor het publiek is het Pomphuis niet open geweest, als de uitreiking van de Erfgoedprijs op 25 juni en de aansluitende vrijwilligersborrel niet worden meegerekend. Beide evenementen werden buiten in een partytent gehouden, waarmee de vereniging heeft laten zien grotere groepen te kunnen ontvangen. Voor het eerst organiseerde onze burens, het Woonproject Heemstede een Burendag, waaraan de HVHB met een kraam buiten ook deelnam. De Burendag was een succes en vooral dankzij medewerkers en bewoners van het Woonproject.

De lekkage van het dak, dat in 2020 begon, is nog steeds niet opgelost, hoewel er werkzaamheden aan het dak zijn verricht. Vooral de dames van het archief hebben last van de lekkage en er is net als beneden sprake van waterschade. In maart werd weer lekkage gemeld en in mei ook weer. Het vervelende is, dat de momenten van lekkages willekeurig lijken op te treden. De beheerders informeren steeds de contactpersoon bij de gemeente als eigenaar van het Pomphuis. In de loop van de zomer heeft de gemeente laten weten het probleem nu structureel te willen oplossen. Naast het opnieuw aanbrengen van loodslabben wil de gemeente het dak met pannen beleggen. Een noodzakelijke vergunning – omdat het een monument betreft – heeft onze contactpersoon in het najaar ingediend. De bedoeling is, dat de pannen in het voorjaar 2022 worden aangebracht. Blijft voornamelijk over het probleem van de Relatieve Vochtigheid, die met 70% te hoog is voor archiefruimten. Wekenlang heeft er een luchtontvochtiger op het archief gestaan, waarmee de RV maar tijdelijk werd verlaagd.

Ledenbestand

De HVHB had per ultimo 2021 1297 leden.

Ten slotte

Dank aan alle vrijwilligers die, voor en achter de schermen, zich in 2021 voor onze vereniging hebben ingezet. Door de Corona beperkingen was het niet altijd even leuk. Maar dankzij jullie was onze vereniging zichtbaar, hoorbaar en tastbaar aanwezig in Heemstede en Bennebroek.

Het bestuur van de HVHB